

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра годівлі тварин та технології кормів ім. П.Д. Пшеничного

ПТВЕРДЖУЮ

Доктор філософії Факультету Ветеринарної медицини
Олександр ВАЛЬЧУК
_____ 2026 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри Годівлі тварин та
технології кормів ім. П. Д. Пшеничного
протокол № 12 від "27" травня 2026 р.
Завідувач кафедри
_____ Михайло СИЧОВ

РОЗІЛЯНУТО

Гарант ОП «Ветеринарна медицина»
_____ Володимир МЕЛЬНИК

ПОГОДЖЕНО

Голова біоетичної комісії НУБіП України
_____ Олег МЕЛЬНИК

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
З ДИСЦИПЛІНИ «ГОДІВЛЯ ТВАРИН»**

Галузь знань Н – Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність Н6 – Ветеринарна медицина
Освітня програма Ветеринарна медицина (скорочений термін навчання)
Факультет Ветеринарної медицини
Розробники: Іван БАЛАНЧУК, доцент кафедри годівлі тварин та технології кормів ім. П.Д.
Пшеничного

Київ – 2026 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

Кафедра годівлі тварин і технології кормів ім. П.Д. Пшеничного

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет ветеринарної медицини

“ _____ ” _____ 20__ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
З ДИСЦИПЛІНИ «ГОДІВЛЯ ТВАРИН»**

Галузь знань Н – Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність Н6 – Ветеринарна медицина

Освітня програма Ветеринарна медицина (скорочений термін навчання)

Факультет Ветеринарної медицини

Розробники: Іван БАЛАНЧУК, доцент кафедри годівлі тварин та технології кормів ім. П.Д. Пшеничного

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Навчальна практика з дисципліни «Годівля тварин» дає можливість студентам закріпити, розширити та поглибити теоретичні знання, сформувати у студентів системи навичок з годівлі тварин, планування та складання річних потреб в кормах та кормових добавках.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	Магістр
Спеціальність	Н6 – Ветеринарна медицина
Освітня програма	Ветеринарна медицина
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	30
Кількість кредитів ECTS	1,0
Кількість змістових модулів	
Форма контролю	залік
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
	скорочений термін навчання
Рік підготовки	<u>2</u>
Семестр	<u>4</u>
Лекційні заняття	
Практичні заняття	-
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
Навчальна практика	30 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання:	30 год.

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни.

Метою навчальної практики дисципліни є надання майбутнім спеціалістам знань організації науково обґрунтованої годівлі; технології заготівлі кормів; користування автоматизованими системами розробки раціонів та планування річної потреби в кормах та кормових засобах; ознайомлення студентів з передовими системами що використовуються в годівлі тварин.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.

СК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час професійної діяльності

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 3. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

ПРН 17. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.

ПРН 19. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

Компетенції Першого дня, відповідно з вимогами Європейського Союзу

5. Ефективно спілкуватися із власниками тварин, громадськістю, колегами за професією та відповідними органами, використовуючи мову, що є прийнятною для відповідної аудиторії, і дотримуватись принципів повної поваги до конфіденційності та приватності.

6. Впроваджувати принципи ефективної міжособистісної взаємодії, включаючи комунікацію, лідерство, управління, роботу в команді, взаємоповагу та інші «м'які» навички.

21. Оцінювати фізичний стан, благополуччя та стан годівлі тварини або групи тварин та консультувати власника тварин щодо принципів утримання, годівлі, відтворення, продуктивних якостей, благополуччя, індивідуального здоров'я, здоров'я стада та громадського здоров'я.

2. Бази навчальної практики

Навчальна практика з дисципліни «Годівля тварин» ОС «Магістр» для студентів спеціальності «Ветеринарна медицина» проводиться в НУБіП України на кафедрі годівлі тварин і технології кормів ім. П.Д. Пшеничного факультету тваринництва та водних біоресурсів та навчальних, навчально-науково-виробничих лабораторіях та виставкових павільйонах факультету тваринництва та водних біоресурсів; на базі науково-дослідних господарств..

3. Організація проведення навчальної практики

Навчальна практика з дисципліни «Годівля тварин» проводиться для студентів факультету ветеринарної медицини 2 курсу в 4 семестрі з метою формування практичних навиків з дисципліни.

Навчальна практика з дисципліни «Годівля тварин» у Національному університеті біоресурсів і природокористування України регламентується наступними положеннями:

- Про організацію освітнього процесу в НУБіП України від 26.04.2023р.
- Положення про підготовку магістрів в НУБіП України від 23.02.2022р.
- Порядок проведення практичної підготовки у навчально-дослідних господарствах НУБіП України від 26.02.2020р.
- Порядок проведення лабораторних та практичних занять у навчальних (навчально-науково-виробничих) лабораторіях НУБіП України від 26.02.2020р.

Згідно з навчальним планом для ОС «Магістр» спеціальності 211 – «Ветеринарна медицина» навчальна практика дисципліни «Годівля тварин» передбачена тривалістю 1 тиждень та в обсязі 25 годин.

Навчально-методичне керівництво практикою здійснює кафедра годівлі тварин та технології кормів ім. П.Д. Пшеничного. На початку практики студенти проходять інструктаж з охорони праці.

Контроль за роботою студентів під час навчальної практики здійснює керівник практики. Студент при проходженні навчальної практики повинен згідно з вимогами програми практики оформити письмовий звіт про проходження навчальної практики, представивши його на кафедру годівлі тварин та технології кормів ім. П.Д. Пшеничного та своєчасно скласти залік з практики у вигляді захисту звіту, під час якого перевіряються набуті знання та навички.

4. Програма та структура навчальної практики

№ п/п	Тема і зміст занять	Кількість годин		
		Всього	із них	
			аудиторні	самостійна робота
1.	Заготівля, облік і зберігання кормів у господарстві. Планування річної потреби господарства в кормах. Облік запасів грубих і соковитих кормів.	5	5	0
2.	Використання інформаційних технологій для забезпечення повноцінного живлення жуйних тварин.	5	5	0
3.	Використання інформаційних технологій для забезпечення повноцінного живлення моногастричних тварин.	5	5	0
4.	Технологія підготовки кормів до згодовування. Види обладнання для годівлі і напування тварин та його використання. Підготовка звіту.	5	5	0
5.	Режим і техніка годівлі тварин, методи контролю повноцінності годівлі, вивчення документації з обліку кормів на фермі.	5	5	0
6.	Захист звітів.	5	5	0
Всього			30	

Індивідуальні завдання

Відповідно до умов індивідуального завдання виконати розрахункову роботу з годівлі тварин. Відповідно до умов завдання розробити за допомогою спеціалізованих комп'ютерних програм раціон, або рецепт комбікорму і розрахувати на його основі річну потребу в кормах та кормових добавках для господарства.

Методичні рекомендації

- методичні рекомендації до виконання звіту з дисципліни «Навчальна практика з годівлі тварин» для студентів освітнього ступеня «Магістр» спеціальностей: 211 - Ветеринарна медицина, 212 – Ветеринарна гігієна, санітарія та експертиза. Ільчук І.І., Баланчук І.М. Київ 2022 р. 30 с.
- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2690>);
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної практики навчальної дисципліни

Орієнтовний тематичний план екскурсій (виїзних занять)

Назва теми	База проведення занять	Кількість годин
Ознайомлення з технологіями заготівлі, обліку і зберігання кормів у господарстві	ННВЛ Конярства, навчально-дослідні господарства	5
Ознайомлення з технологіями приготування та роздачі кормів в господарствах різних типів на	Навчально-наукові лабораторії птахівництва, свинарства та скотарства, навчально-дослідні господарства,	5

напрямків. Види обладнання для годівлі і напування тварин та його використання.	передові господарства Київської області.	
Ознайомлення з технологіями заготівлі сіна, сінажу, силосу; обліку запасів грубих і соковитих кормів; організація зеленого конвеєру в господарстві.	ННВЛ Конярства, навчально-дослідні господарства, передові господарства Київської області.	5

Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення практики студентів:

- Матеріально технічні бази ННВЛ Конярства; навчально-дослідних господарств, навчально-наукової лабораторії птахівництва.
- комп'ютерні програми для розрахунку раціонів (Корм оптима, Тауріnum);
- вимірювальне обладнання (мірні стрічки, рулетки, ваги);
- обладнання для подрібнення та змішування кормів;
- комплекти сит (пенсінвалькі, лабораторні);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми та інша література, методичні рекомендації до виконання навчально-практичної роботи з дисципліни «Навчальна практика з годівлі тварин» для студентів освітнього ступеня «Магістр» спеціальностей: 211 - Ветеринарна медицина, 212 – Ветеринарна гігієна, санітарія та експертиза. Ільчук І.І., Баланчук І.М. Київ 2022 р. 30 с.

Вимоги до написання звіту

В звіті повинні бути розкритими такі питання:

- Підходи до формування потреби в поживних речовинах певного виду, або групи тварин
- Раціон на певний період, або рецепт комбікорму
- Розрахунок річної потреби в кормах, добавках, препаратах
- Висновки.

Форми та методи контролю:

- розрахункові роботи;
- захист звіту;
- залік.

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Загальна оцінка підсумків роботи студента має сумарне оцінювання:

- якості виконаної роботи під час практики;
- якості наповнення та оформлення щоденника і звіту про практику;
- відвідування практики;
- якості захисту звіту про практику (обґрунтованість, логічність, чіткість, переконливість у доповіді та відповідях на запитання).

Проходження студентами навчальної практики оцінюється за 100-бальною шкалою (зараховано або не зараховано) і враховує наступні блоки:

Вид роботи	Оформлення матеріалів практики	Зміст матеріалів практики	Захист практики	Всього
Сума балів	30	50	20 балів	100 балів

Кожен блок оцінюється окремо та сумується для виведення підсумкової оцінки. Студент, який не виконав програму практики, неякісно оформив звіт або несвоєчасно його представив, не додержувався вимог практики й отримав негативний відгук про роботу або незадовільну оцінку під час захисту звіту, вважається таким, який не виконав навчального плану.

Оцінювання знань студента за результатами проходження навчальної практики відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Рекомендовані джерела інформації

1. Годівля сільськогосподарських тварин/ Г.В Проваторов, В.О Проваторова – Суми: Університетська Книга, 2022. – 575 с.
2. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин: навчальний посібник / І.І.Ібатуллин, Ю.Ф.Мельник, В.В.Отченашко та ін. – Житомир: ПП «Рута», 2015. – 432 с.
3. Годівля сільськогосподарських тварин: Підручник /В.С. Бомко, С.П. Бабенко, О.Ю. Москалик. – К., 2010 – 278с.
4. Зошит для лабораторних робіт з дисципліни «Годівля тварин». Напрямок підготовки «Ветеринарна медицина» К.: Компринт, 2025. – 99 с.
5. Електронний навчальний курс: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2690>

Додаткова література

6. Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин / За ред. В.І. Левченко. Біла Церква. 2017. 544 с
7. Теорія і практика нормованої годівлі великої рогатої худоби: [Монографія] за ред. В.М.Кандиби, І.І.Ібатуліна, В.І.Костенко. – Житомир: ПП «Рута», 2012. – 860 с.
8. Внутрішні хвороби тварин: практикум / [М. І. Цвіліховський, Н. І. Бойко, С. І. Голопура та ін.]; за ред. М.І. Цвіліховського К.: ЦП КОМПРИНТ, 2023. 240 с.
9. Превентивні технології забезпечення здоров'я дрібних домашніх і екзотичних тварин. Навчальний посібник / [М.І. Цвіліховський., С.І. Голопура, Н.Г. Грушанська та ін]; за ред. М.І.Цвіліховського К.: «ЦП «КОМПРИНТ», 2022. 438 с.
10. Баланчук І.М. Аліментарний ацидоз // The Ukrainian Farmer. – 2015. – № 2. (62) – С. 164-166.

11. Баланчук І.М., Сірик О.В. Вітамінне та мінеральне живлення корів // Молоко і ферма – 2018. - №4. (47) – С. 88-89.
12. . Ібатуллін І.І., Баланчук І.М., Уманець Д.П., Яценко О.В., Уманець Р.М. Протеїнове та енергетичне живлення качок (в 3 томах) К.: ЦП "Компринт", 2016. - 2400 с.
13. Mykhailo Sychov, Dmytro Umanets, Ruslana Umanets, Igor Ilchuk, Ivan Balanchuk, Tetiana Holubieva. Functional nutrition for rabbits /Monograph/ – Prague, OKTAN PRINT s.r.o, 2022 - 618 p. Посилання: <https://www.oktanprint.cz/p/functional-nutrition-for-rabbits/>
14. Сичов М.Ю., Баланчук І.М., Уманець Д.П., Уманець Р.М., Льчук І.І., Голубєва Т.А., Пітера В.О., Вознюк Р.Р., Protein nutrition of quails /Monograph/ – Prague, OKTAN PRINT s.r.o, 2024 - 590 p.
15. Сичов М.Ю., Пітера В.О., Льчук І.І., Баланчук І.М., Голубєва Т.А., Вознюк Р.Р., Уманець Д.П., Шостя А.М., Усенко С.О. Огляд ролі глутамату та глутаміну в сучасному свинарстві. Scientific Progress & Innovations. 2024. No 27 (4). С. 109–114. DOI: <https://doi.org/10.31210/spi2024.27.04.18>
16. Sychov, M. Y., Ilchuk, I. I., Balanchuk, I. M., Umanets, D. P., Holubieva, T. A., Pitera, V. O., & Vozniuk, R. R. (2024). PROTEIN SOURCES IN PIG FEEDING: AN OVERVIEW. Bulletin of Sumy National Agrarian University. The Series: Livestock, (4), 41-51. <https://doi.org/10.32782/bsnau.lvst.2024.4.6>
17. Sychov, M., Umanets, D., Balanchuk, I., Umanets, R., Ilchuk, I., & Holubieva, T. (2024). Effect of feeding *Artemisia capillaris* on egg production and egg quality in quail. Animal Science and Food Technology, 15(1), 105-120. <https://doi.org/10.31548/animal.1.2024.105>